॥ १५ ॥ जोषंतूष्णीं आस्वउपविश ॥ १६ ॥ १७ ॥ इतिसभापर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेद्विसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७२ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ राजन्निति ॥ १ ॥ अरिष्टंनिर्विघ्नं ॥ २ ॥ ॥ ३ ॥ ४ ॥ यतइति शांतिरेवबुद्धेःफलमित्यर्थः अदारुणिकाष्ठभिन्नेपाषाणादौ मृदुरेवबाध्यतइत्यर्थः ॥ ५ ॥ बाधनेपिसतांवृत्तमाह नेति ॥ ६ ॥ संतइति प्रत्युपकाराशयाउपकारंनकुर्वंतीत्यर्थः ॥ ७ ॥

भ्रुकुटीकृतदुष्प्रेक्ष्यमभवत्तस्यतन्मुखं ॥ युगांतकालेसंप्राप्तेकृतांतस्येवरूपिणः ॥ १५ ॥ युधिष्ठिरस्तमावार्यबाहुनाबाहुशालिनं ॥ मैवमित्यब्रवीच्चैनंजोषमास्वेतिभारत ॥ १६ ॥ निवार्यचमहाबाहुंकोपसंरक्तलोचनं ॥ पितरंसमुपातिष्ठद्धृतराष्ट्रंकृतांजलिः ॥ १७ ॥ इतिश्रीमहाभारतेसभापर्वणिद्यूतपर्वणिभीमक्रोधेद्विसप्ततितमोध्यायः ॥ ७२ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ युधिष्ठिरउवाच राजन्किंकरवामस्तेप्रशाध्यस्मांस्त्वमीश्वरः ॥ नित्यंहिस्थातुमिच्छामस्तवभारतशासने ॥ १ ॥ धृतराष्ट्रउवाच अजातशत्रोभद्रंतेअरिष्टंस्वस्तिगच्छत ॥ अनुज्ञाताःसहधनाःस्वराज्यमनुशासत ॥ २ ॥ इदंचैवाववोद्धव्यंवृद्धस्यमम शासनं ॥ मयानिगदितंसर्वंपथ्यंनिःश्रेयसंपरं ॥ ३ ॥ वेत्थत्वंतातधर्माणांगतिंसूक्ष्मांयुधिष्ठिर ॥ विनीतोसिमहाप्राज्ञवृद्धानांपर्युपासिता ॥ ४ ॥ यतोबुद्धिस्ततःशांतिःप्रशमंगच्छभारत ॥ नादारुणिपतेच्छस्त्रंदारुण्येतन्निपात्यते ॥ ५ ॥ नवैराण्यभिजानंतिगुणान्पश्यंतिनागुणान् ॥ विरोधंनाधिगच्छंतियेतउत्तमपूरुषाः ॥ ६ ॥ स्मरंतिसुकृतान्येवनवैराणिकृतान्यपि ॥ संतःपरार्थंकुर्वाणानावेक्षंतेप्रतिक्रियां ॥ ७ ॥ संवादेपरुषाण्याहुर्युधिष्ठिरनराधमाः ॥ प्रत्याहुर्मध्यमास्त्वेतेऽनुक्ताःपरुषमुत्तरं ॥ ८ ॥ नचोक्तानैवचानुक्तास्त्वहिताःपरुषागिरः ॥ प्रतिजल्पंतिवैधीराःसदातूत्तमपूरुषाः ॥ ९ ॥ स्मरंतिसुकृतान्येवनवैराणिकृतान्यपि ॥ संतःप्रतिविजानंतोलब्ध्वाप्रत्ययमात्मनः ॥ १० ॥ असंभिन्नार्थमर्यादाःसाधवःप्रियदर्शनाः ॥ तथाचरितमार्येणत्वयास्मिन्सत्समागमे ॥ ११ ॥ दुर्योधनस्यपारुष्यंतत्तातवृद्धिमाकृथाः ॥ मातरंचैवगांधारींमांचत्वंगुणकांक्षया ॥ १२ ॥ उपस्थितंवृद्धमंधंपितरंपश्यभारत ॥ प्रेक्षापूर्वंमयाद्यूतमिदमासीदुपेक्षितं ॥ ॥ १३ ॥ मित्राणिद्रष्टुकामेनपुत्राणांचबलाबलं ॥ अशोच्याःकुरवोराजन्येषांत्वमनुशासिता ॥ १४ ॥ मंत्रीचविदुरोधीमान्सर्वशास्त्रविशारदः ॥ त्वयिधर्मोर्जुनेधैर्यंभीमसेनेपराक्रमः ॥ १५ ॥ शुद्धाचगुरुशुश्रूषायमयोःपुरुषाग्र्ययोः ॥ अजातशत्रोभद्रंतेखांडवप्रस्थमाविश ॥ भ्रातृभिस्तेऽस्तुसौभ्रात्रंधर्मेतेधीयतांमनः ॥ १६ ॥

अधममध्यमोत्तमानांकलहप्रसंगेवृत्तमाह संवादेइति ॥ ८ ॥ दुर्वचोभिरुक्ताअनुक्तावासंतःअहिताःदुःखकर्त्रीःयतःपरुषाःमर्मच्छिदस्तादृशीर्गिरः ॥ ९ ॥ संतइति आत्मौपम्येनपरस्यापिदुःखंमाभूदितिजानंतइत्यर्थः ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ भ्रातृभिर्दुर्योधनादिभिः ॥ १६ ॥

Digitized by Google